

RP 124/2026 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i lagen om allmänt stöd

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om allmänt stöd ändras.

Enligt propositionen ska partiell förtida ålderspension inte beaktas vid behovsprövning av allmänt stöd, om beslutet om beviljande av partiell förtida ålderspension har meddelats före den 16 januari 2026.

Propositionen hänför sig till den andra tilläggsbudgetpropositionen för 2026 och avses bli behandlad i samband med den.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt, senast hösten 2026. Lagen tillämpas från och med den 1 maj 2026.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING.....	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Beredning.....	6
2 Nuläge och bedömning av nuläget	7
3 Målsättning	14
4 Förslagen och deras konsekvenser	14
4.1 De viktigaste förslagen	14
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna.....	14
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser.....	14
4.2.1.1 Konsekvenser för försörjningen för personer som får allmänt stöd	14
4.2.1.2 Konsekvenser för de offentliga finanserna	16
4.2.1.3 Konsekvenser för sysselsättningen	17
4.2.2 Samhälleliga konsekvenser.....	18
4.2.2.1 Konsekvenser för de grundläggande fri- och rättigheterna	18
4.2.2.2 Ålders- och könskonsekvenser	20
4.2.2.3 Konsekvenser för personer med funktionsnedsättning.....	21
4.2.2.4 Konsekvenser för landskapet Åland	22
4.2.2.5 Konsekvenser för Folkpensionsanstaltens verksamhet	22
5 Alternativa handlingsvägar.....	24
6 Remissvar	24
7 Specialmotivering.....	26
8 Ikraftträdande	26
9 Verkställighet och uppföljning	26
10 Förhållande till budgetpropositionen.....	26
11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning.....	27
LAGFÖRSLAG.....	30
Lag om ändring av 55 § i lagen om allmänt stöd	30

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Reform av den sociala tryggheten med hjälp av en modell med allmänt stöd

Enligt punkt 4.3 Social trygghet som uppmuntrar till arbete i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering ska individens och det allmännas rättigheter och skyldigheter vara i balans. Individerna har rätt till stöd från samhället i en situation där han eller hon inte kan försörja sig själv och sina närstående. Samtidigt är varje arbetsför person och person i arbetsför ålder skyldig att delta på arbetsmarknaden och göra vad han eller hon kan för att förbättra sin arbetsförmåga och ställning på arbetsmarknaden. Regeringen reformerar den sociala tryggheten så att systemet är enklare och i högre grad uppmuntrar till arbete.

Enligt avsnitt 4.3 Social trygghet som uppmuntrar till arbete i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering reformeras den sociala tryggheten med hjälp av en modell med allmänt stöd. Regeringen genomför en reform av grundskyddet som förbättrar arbetets lönsamhet, gör den sociala tryggheten smidigare och förenklar förmånerna med beaktande av rekommendationer och utredningar i mellanrapporten av kommittén för social trygghet. Syftet med reformen är att få till stånd ett allmänt stöd som omfattar en grunddel för levnadskostnader, en boendedel för boendet och en behovsprövad del som ett sista handskydd.

Det planerade allmänna stödet minskar så linjärt som möjligt när förvärvsinkomsterna stiger, varvid det blir lättare att förutse den inkomst som blir kvar av arbetet och det bättre än för närvarande lönar sig att arbeta. Villkoren och grunderna för beviljande av grundskyddsförmån är olika beroende på livssituation. Den som erhåller förmånen är förpliktad att delta i jobbsökning, ta emot erbjudna tjänster eller uppfylla andra särskilt nämnda förpliktelser, såsom att delta i utbildning eller rehabilitering.

Övergången till en enda grundskyddsförmån sker stegvis genom att grunderna för bestämmande av stöden slås samman, med beaktande av nuläget inom statsfinanserna.

Regeringens proposition RP 112/2025 rd till riksdagen med förslag till lagstiftning om allmänt stöd

Social- och hälsovårdsministeriets informerade den 26 mars 2024 att beredningen av det allmänna stödet framskrider. I fråga om den första fasen av det allmänna stödet, den nya sociala förmånen för arbetslösa arbetssökande, inleddes en remissbehandling den 9 maj 2025 och den avslutades den 19 juni 2025. Social- och hälsovårdsministeriet informerade den 9 maj 2025 att remissbehandlingen inleddes. Utlåtanden begärdes av sammanlagt 382 remissinstanser, och dessutom hade alla intresserade möjlighet att lämna utlåtande i tjänsten Utlåtande.fi. Inom den utsatta tiden kom det in sammanlagt 108 utlåtanden.

Under remissbehandlingen föreslogs det att allmänt stöd ska betalas när en arbetslös arbetssökande inte har rätt till inkomstrelaterad dagpenning eller om perioden med inkomstrelaterad dagpenning har löpt ut och personen är i behov av ekonomiskt stöd. Enligt förslaget skulle det allmänna stödet förutsätta ett behov av ekonomiskt stöd, vilket betyder att det allmänna stödet ska vara en behovsprövad förmån för alla som får stödet, och att det ska vara behovsprövat också för de personer som har uppfyllt arbetsvillkoret enligt lagen om

utkomstskydd för arbetslösa. Enligt förslaget motsvarar beaktandet av inkomstslag vid behovsprövningen av allmänt stöd bestämmelserna om behovsprövning av arbetsmarknadsstöd i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Servicefacket PAM rf ansåg i sitt utlåtande att behovsprövningen inte ska utsträckas till personer som får partiell förtida ålderspension, och remissvaren gav inte anledning att ändra propositionen, vilket konstateras i avsnitt 6.2 Utlåtandena om förslaget till lagen om allmänt stöd i regeringens proposition RP 112/2025 rd. Pensionsskyddscentralen konstaterade att den uttalar sig om propositionen till den del den kan påverka arbetspensionssystemet och lyfte i sitt utlåtande fram propositionens konsekvenser för sina funktioner i fråga om det föreslagna ikraftträdandet, eftersom det allmänna stödet orsakar sådana ändringar i informationssystemen i arbetspensionsbranschen som inte hinner genomföras före den 1 februari 2026.

Regeringens proposition RP 112/2025 rd till riksdagen med förslag till lagstiftning om allmänt stöd lämnades till riksdagen den 22 september 2025. I regeringens proposition anges att i den första fasen ska det allmänna stödet vara en ny social förmån för arbetslösa arbetssökande som ersätter arbetsmarknadsstödet och grunddagpenningen. Den lagstiftning som gäller det allmänna stödet avsågs träda i kraft den 1 maj 2026. Enligt förslaget ska allmänt stöd betalas när en arbetslös arbetssökande inte har rätt till inkomstrelaterad dagpenning eller om perioden med inkomstrelaterad dagpenning har löpt ut och personen är i behov av ekonomiskt stöd. För att få allmänt stöd förutsätts det att man är i behov av ekonomiskt stöd. Det allmänna stödet är alltså för alla som får stödet en förmån som omfattas av behovsprövning. Behovsprövningen innebär på samma sätt som i fråga om arbetsmarknadsstödet att inte bara personens förvärvsinkomster utan också övriga inkomster påverkar det allmänna stödets belopp till den del de överskrider inkomstgränsen. Enligt propositionen motsvarar beaktandet av inkomstslag vid behovsprövningen av allmänt stöd bestämmelserna om behovsprövning av arbetsmarknadsstöd i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. I propositionens avsnitt 4.2.2.1 konstateras i fråga om behovsprövning av allmänt stöd att nedgången i hushållens inkomster numerärt sett berör flest 55–64-åringar (uppskattningsvis 3 703 personer), i fråga om vilka nedgången i inkomsterna i hög grad beror på att undantagsbestämmelsen om behovsprövning för personer som fyllt 55 år slopas och att slopandet av makens inverkan vid behovsprövningen sannolikt påverkar de äldre åldersklasserna mer än de yngre åldersklasser.

Social- och hälsovårdsministeriet informerade den 22 september 2025 att propositionen överlämnats till riksdagen.

Grundlagsutskottet konstaterade i sitt utlåtande GrUU 41/2025 rd – RP 112/2025 rd: ”Den föreslagna regleringen avviker från den gällande lagstiftningen särskilt på så sätt att det allmänna stödet är helt behovsprövat. Enligt förarbetena till reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna har det skydd som avses i 19 § 2 mom. i grundlagen samband med vissa livssituationer som räknas upp och med de förutsättningar för att erhålla förmånerna som för varje enskilt fall regleras i lag. Bestämmelsen i grundlagen hindrar dock inte att också bestämmelser om behovsprövning kan tas in i systemet (RP 309/1993 rd, s. 74/II, GrUB 25/1994 rd, s. 10–11). Grundlagsutskottet har i enlighet med detta ansett det möjligt att behovspröva arbetsmarknadsstödet (GrUU 46/2002 rd, s. 5) och föreskriva att folkpensionen i sin helhet ska vara en pensionsavhängig grundskyddsförmån (GrUU 12/1995 rd, s. 2/II). Grundlagsutskottet anser att behovsprövningen i den föreslagna regleringen kan anses problemfri med avseende på 19 § 2 mom. i grundlagen.”

Social- och hälsovårdsutskottet konstaterade i sitt betänkande ShUB 28/2025 rd – RP 112/2025 rd: ”Social- och hälsovårdsutskottet anser det i och för sig ändamålsenligt att utbetalning av allmänt stöd förutsätter behov av ekonomiskt stöd, på samma sätt som det nuvarande arbetsmarknadsstödet, och att minskningar av arbetslöshetsförmånen till följd av

behovsprövning riktas till personer som har andra inkomster. Utskottet noterar dock att ändringarna enligt propositionens konsekvensbedömningar (s. 45) särskilt gäller barnfamiljer och personer som fyllt 55 år, eftersom det föreslås att de särskilda bestämmelserna om dem stryks. Dessutom noterar utskottet att utvidgningen av behovsprövningen till att gälla också de nuvarande mottagarna av grunddagpenning bidrar till att komplicera systemet ur både förmånstagarens och verkställandets synvinkel. Utskottet betonar dock att konsekvenserna är måttliga och gäller ett relativt litet antal förmånstagare.”

Riksdagen godkände den 16 december 2025 de lagförslag som ingick i regeringens proposition RP 112/2025 rd (RSv 172/2025 rd – RP 112/2025 rd).

Social- och hälsovårdsministeriet publicerade den 15 januari 2026 ett pressmeddelande om stadfästelse av lagarna den 16 januari 2026.

Republikens president stadfäste den 16 januari 2026 lagarna gällande allmänt stöd så att de träder i kraft den 1 maj 2026.

Lagen om allmänt stöd (48/2026) publicerades i Finlands författningssamling den 22 januari 2026.

Folkpensionsanstalten har regelbundet informerat om inledandet av remissbehandlingen av regeringspropositionen om lagstiftningen om allmänt stöd, överlämnandet av propositionen till riksdagen, riksdagens svar på propositionen, stadfästandet och ikraftträdandet av lagstiftningen samt våren 2026 om det allmänna stödet.

På webbplatsen Telp.fi (arbetspensionslagstjänsten för aktörer inom arbetspensionssektorn) publicerades den 22 december 2025 en nyhet om ändringar i FPA:s förmåner 2026, och i nyheten konstateras följande: ”Vid pensionsrådgivningen är det bra att tänka på att partiell ålderspension beaktas som inkomst vid behovsprövningen [av allmänt stöd]. Hittills har partiell ålderspension påverkat arbetslöshetsförmåner endast i fall där arbetsmarknadsstöd betalas på basis av behovsprövning.” På webbplatsen Arbetspension.fi (webbplatsen för medborgare om arbetspensioner) har det under de första dagarna av 2026 och senare under våren 2026 informerats om hur det allmänna stödet påverkar mottagare av partiell förtida ålderspension. Pensionsanstalterna har informerat om det allmänna stödet våren 2026.

Uttalande av riksdagen

Regeringen överlämnade den 19 februari 2026 regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 13 och 19 § i lagen om allmänt stöd och 10 kap. 4 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (RP 13/2026 rd). I propositionen föreslogs det att bestämmelsen om väntetid inte ska tillämpas under tiden för arbetskraftsutbildning och arbetssökandes frivilliga med arbetslöshetsförmån stödda studier samt under tiden för utbildning i läs- och skrivkunnsighet i form av frivilliga studier som bedrivs på heltid. Enligt förslaget fogas till lagen om allmänt stöd dessutom ett bemyndigande att utfärda förordning om periodisering av vinst från försäljning av företagsegendom och i lagen om utkomstskydd för arbetslösa görs de ändringar som följer av ikraftträdandet av lagen om allmänt stöd.

Riksdagens social- och hälsovårdsutskott har i sitt betänkande ShUB 1/2026 rd – RP 13/2026 rd av den 27 mars 2026 konstaterat följande: ”I propositionen föreslås inga ändringar i behovsprövningen av det allmänna stödet. I samband med utskottets sakkunnigutfrågning aktualiserades ändå frågan om huruvida partiell förtida ålderspension ska beaktas vid

behovsprövningen av det allmänna stödet. Syftet med den pensionen är att arbetstagare och företagare ska kunna vara kvar i arbetslivet längre och att den som får sådan pension ska kunna arbeta under pensioneringen. Partiell förtida ålderspension är inkomst som enligt gällande lagstiftning ska beaktas vid behovsprövningen av arbetsmarknadsstöd och från och med den 1 maj 2026 vid behovsprövningen av allmänt stöd. Med andra ord minskar pensionen stödbeloppet. Däremot sker ingen behovsprövning i fråga om grunddagpenningen inom utkomstskyddet för arbetslösa, och behovsprövning tillämpas inte på arbetsmarknadsstödet för dem som fyllt 55 år, om de vid arbetslöshetens inträde har uppfyllt arbetsvillkoret i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Den 1 maj 2026 ersätter det nya allmänna stödet arbetsmarknadsstödet och grunddagpenningen. Utskottet noterar att regeringen i proposition RP 112/2025 rd med förslag till lagstiftning om allmänt stöd inte separat har behandlat hur partiell förtida ålderspension påverkar det allmänna stödet eller de äldres försörjning, så ändringens konsekvenser för personer som får sådan pension har inte kunnat beaktas i samband med riksdagsbehandlingen.”

Dessutom har riksdagens social- och hälsovårdsutskott i sitt ovannämnda betänkande konstaterat följande: ”Utskottet ser det som särskilt problematiskt att behovsprövningen av det allmänna stödet också tillämpas på de mottagare av partiell förtida ålderspension som har fattat beslutet om att börja ta ut partiell förtida ålderspension innan det har funnits kännedom om hur den pensionen påverkar nivån på det allmänna stödet. Partiell förtida ålderspension kan inte avslutas eller avbrytas och ett beslut om partiell förtida ålderspension kan inte längre återkallas tre månader efter det att beslutet meddelades. Utskottet anser det vara nödvändigt att statsrådet utreder vilka konsekvenser behovsprövningen av det allmänna stödet har för personer som har beslutat att gå i partiell förtida ålderspension och att statsrådet utan dröjsmål under vårsessionen 2026 förelägger riksdagen de lagändringar som behövs för att åtgärda oförutsedda konsekvenser. Utskottet föreslår ett uttalande om detta.”

Riksdagen har i plenum den 16 april 2026 godkänt följande förslag till uttalande i social- och hälsovårdsutskottets nämnda betänkande: *Riksdagen förutsätter att statsrådet utreder vilka konsekvenser behovsprövningen av det allmänna stödet har för personer som har beslutat att gå i partiell förtida ålderspension och att statsrådet utan dröjsmål under vårsessionen 2026 förelägger riksdagen de lagändringar som behövs för att åtgärda oförutsedda konsekvenser* (RSv 35/2026 rd – RP 13/2026 rd).

1.2 Beredning

Social- och hälsovårdsministeriet inledde beredningen av den lagändring som riksdagen förutsätter i anslutning till införandet av det allmänna stödet och som gäller personer som får partiell förtida ålderspension. Social- och hälsovårdsministeriets har den 14 april 2026 informerat att beredningen inleds.

Regeringens proposition har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet.

Utkastet till regeringsproposition var på remiss den 18 maj–7 juni 2026. Remisstiden var kortare än vad man i allmänhet rekommenderar för att regeringspropositionen ska hinna lämnas till riksdagen under vårsessionen 2026 och för att lagen ska kunna träda i kraft så snart som möjligt hösten 2026. Utlåtanden begärdes i tjänsten Utlåtande.fi av totalt 318 instanser och dessutom hade alla intresserade möjlighet att lämna utlåtanden i den tjänsten. Utlåtanden kunde lämnas inte bara i tjänsten Utlåtande.fi utan också per post och e-post samt via ärendehanteringssystemet Vahva. En närmare redogörelse för remissvaren och de ändringar som gjorts till följd av dem finns i avsnitt 6, Remissvar.

De utlåtanden om utkastet till regeringsproposition som lämnats i tjänsten Utlåtande.fi är offentligt tillgängliga i tjänsten på webbplatsen för begäran om utlåtande.

Propositionen har behandlats i delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning den 9 juni 2026.

Beredningsunderlaget för regeringens proposition finns i social- och hälsovårdsministeriets offentliga tjänst (projektsidorna [STM035:00/2026](#)).

2 Nuläge och bedömning av nuläget

Allmänt stöd

Den grundläggande försörjningen vid arbetslöshet tryggas genom allmänt stöd. Allmänt stöd betalas för att främja och förbättra arbetslösa arbetssökandes förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden eller att återvända till arbetslivet. Det allmänna stödet betalas ut av Folkpensionsanstalten.

Allmänt stöd betalas till den som inte har rätt till inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) eller vars rätt till inkomstrelaterad dagpenning har upphört på grund av att maximitiden för inkomstrelaterad dagpenning har gått ut och som är i behov av ekonomiskt stöd.

En förutsättning för att få allmänt stöd är att personen är bosatt i Finland på det sätt som anges i lagen om bosättningsbaserad social trygghet i gränsöverskridande fall (16/2019). Allmänt stöd betalas inte till en person som har rätt att förvärvsarbeta med stöd av ett tillfälligt uppehållstillstånd.

Rätten till allmänt stöd är inte baserat på arbete, utan är det är ett orsaksbaserat stöd som betalas på sociala grunder för att trygga den arbetslösas minimiförsörjning och som till sin varaktighet är obegränsat.

En person som får allmänt stöd på grund av arbetslöshet omfattas i huvudsak av samma, i lagen om utkomstskydd för arbetslösa avsedda allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningar för att få förmånen, sysselsättningsfrämjande service och påföljder som en mottagare av inkomstrelaterad dagpenning med stöd av lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

På allmänt stöd tillämpas i huvudsak samma bestämmelser i lagen om utkomstskydd för arbetslösa som på inkomstrelaterad dagpenning till den del det är fråga om tillämpning av de allmänna bestämmelserna i 1 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, tillämpning av de allmänna begränsningarna för erhållande av förmåner som avses i 3 kap. i den lagen samt tillämpning av de jämkade och minskade arbetslöshetsförmåner som avses i 4 kap. i den lagen. Det konstateras att om en person som samtidigt får allmänt stöd och partiell förtida ålderspension blir berättigad till delinvalidpension, dras delinvalidpensionen av från det allmänna stödet.

Maximibeloppet av det allmänna stödet uppgår till den inkomstrelaterade dagpenningens grunddel enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Det fulla allmänna stödet är 37,21 euro (brutto) per dag och cirka 800 euro (brutto) per månad (på 2026 års nivå).

Vid behovsprövning av allmänt stöd beaktas i regel inkomsterna för mottagaren av allmänt stöd i sin helhet. De inkomstslag som ska beaktas i behovsprövningen utgörs till exempel av vårdarvode för närståendevårdare enligt lagen om stöd för närståendevård (937/2005) och kapitalinkomster samt partiell förtida ålderspension enligt arbetspensionslagarna. Förvärvsinkomst som fått utifrån arbete beaktas dock i beloppet av det jämkade allmänna stödet. Behovsprövning tillämpas inte för den tid en person deltar i sysselsättningsfrämjande service. Till denna del motsvarar behovsprövningen av allmänt stöd de bestämmelser om behovsprövning av arbetsmarknadsstöd i lagen om utkomstskydd för arbetslösa som gällde fram till den 30 april 2026, vilket konstateras i regeringens proposition RP 112/2025 rd.

Vid behovsprövningen beaktas som inkomster inte så kallade prioriterade inkomster, det vill säga barnbidrag enligt barnbidragslagen (796/1992), stöd för hemvård av barn enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996), bostadsbidrag enligt lagen om allmänt bostadsbidrag (938/2014) och lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007), militärunderstöd enligt militärunderstödslagen (781/1993), livränta och tilläggsränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948), efterlevandepension och barnpensionens kompletteringsbelopp enligt folkpensionslagen (568/2007), utkomstskydd enligt lagen om utkomststöd (1412/1997), rörlighetsunderstöd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa samt ersättning för särskilda kostnader på grund av lyte, skada eller men. Till denna del motsvarar behovsprövningen av allmänt stöd de bestämmelser om behovsprövning av arbetsmarknadsstöd i lagen om utkomstskydd för arbetslösa som gällde fram till den 30 april 2026, vilket konstateras i regeringens proposition RP 112/2025 rd.

I statsrådets förordning om allmänt stöd (330/2026) utfärdas närmare bestämmelser om de inkomster som ska beaktas vid behovsprövningen. De inkomster som ska beaktas vid behovsprövningen av allmänt stöd bedöms beroende på hur mycket inkomster som flyter in fortlöpande under arbetslöshetstiden, det vill säga att inkomster av sporadisk natur eller engångsnatur inte inverkar på det allmänna stödets belopp. Vid behovsprövningen beaktas också sådana inkomster som påverkar personens inkomstnivå under arbetslöshetstiden, även om inkomsterna fått under en annan tid än arbetslöshetstiden. En inkomstpost som återkommer årligen eller i övrigt på återkommande sätt delas som en inkomst antingen för hela året eller för en annan inkomstperiod. Före behovsprövningen avdras från den inkomst som påverkar det allmänna stödet utgifterna för att skaffa och bibehålla inkomsten. Det konstateras att behovsprövningen av allmänt stöd till denna del motsvarar de bestämmelser om behovsprövning av arbetsmarknadsstöd i statsrådets förordning om verkställigheten av lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1330/2002) som gällde till och med den 30 april 2026.

Den inkomst som ska beaktas vid behovsprövningen inverkar på beloppet av det allmänna stödet till den del inkomsten överstiger 311 euro i månaden (brutto), varvid från det allmänna stödet dras av 50 procent av de inkomster som överskrider inkomstgränsen. Om en persons enda inkomst som ska beaktas vid behovsprövningen av allmänt stöd är till exempel partiell förtida ålderspension, vars belopp understiger 311 euro i månaden, påverkar den partiella förtida ålderspensionen inte beloppet av allmänt stöd.

Om personen efter grundskolan eller gymnasiet inte har genomgått någon utbildning som leder till examen och som ger yrkesfärdigheter, kan allmänt stöd betalas efter en väntetid på högst 21 veckor. Det allmänna stödet betalas till nedsatt belopp, om personen bor i sina föräldrars hushåll och inte har uppfyllt arbetsvillkoret enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Ansvar för att finansiera det allmänna stödet är fördelat mellan staten och kommunerna, och dessutom finansieras det med intäkterna av arbetslöshetsförsäkringspremien för löntagare som inte hör till arbetslöshetskassorna för 400 betalningsdagar för allmänt stöd om mottagaren av

allmänt stöd har uppfyllt arbetsvillkoret enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Under de första 100 dagar allmänt stöd betalas ut finansieras det allmänna stödet med statliga medel och med intäkterna av arbetslöshetsförsäkringspremien. Efter detta finansieras skillnaden mellan det allmänna stödet och den andel hemkommunen för mottagaren av allmänt stöd betalar med statliga medel och intäkterna av arbetslöshetsförsäkringspremien. Finansieringsandelen för hemkommunen för mottagaren av allmänt stöd stiger med att perioden då allmänt stöd betalas ut blir längre. Kommunens finansieringsansvar börjar när en person har erhållit allmänt stöd i 100 dagar och då är kommunens finansieringsansvar 10 procent. Efter 200 dagar stiger kommunens finansieringsansvar till 20 procent, efter 300 dagar till 30 procent, efter 400 dagar till 40 procent och efter 700 dagar uppnår kommunens finansieringsandel sin övre gräns, det vill säga 50 procent. Vid beräkningen av antalet dagar för vilka allmänt stöd betalas beaktas de dagar för vilka stödtagaren har fått allmänt stöd eller inkomstrelaterad dagpenning före det.

Arbetskraftsmyndigheten eller Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret ger för Folkpensionsanstalten bindande utlåtanden om de arbetskraftspolitiska förutsättningarna för erhållande av allmänt stöd. Vissa utlåtanuppgifter som kräver prövning har på riksnivå koncentrerats till Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret.

I regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om allmänt stöd (RP 112/2025 rd) uppskattades ändringarna i behovsprövningen minska utgifterna för allmänt stöd med omkring 5,6 miljoner euro. Bedömningen har gjorts med hjälp av mikrosimuleringsmodellen SISU, och vid simuleringen har man på grund av ett mänskligt misstag inte räknat med hur beaktandet av det partiella förtida ålderspensionen vid behovsprövningen påverkar hushållen och utgifterna inom de offentliga finanserna. Den besparing i de offentliga finanserna som saknas i regeringens proposition (RP 112/2025 rd) uppgår till cirka 4,1 miljoner euro. Behovsprövningen av det allmänna stödet minskar alltså utgifterna inom de offentliga finanserna med sammanlagt cirka 9,7 miljoner euro. Till övriga delar hade den partiella förtida ålderspensionen beaktats i propositionens (RP 112/2025 rd) konsekvensbedömningar.

Det förekom ingen behovsprövning i fråga om grunddagpenningen, om vilken det föreskrevs i lagen om utkomstskydd för arbetslösa fram till den 30 april 2026, och behovsprövning tillämpades inte på arbetsmarknadsstöd för personer som fyllt 55 år, om de uppfyllde arbetsvillkoret som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa när de blev arbetslösa.

Partiell förtida ålderspension beaktas som inkomst vid beräkningen av allmänt bostadsbidrag och utkomststöd.

Folkpensionsanstaltens statistikuppgifter

År 2025 fick cirka 79 000 personer grunddagpenning och cirka 273 000 personer arbetsmarknadsstöd. Grunddagpenning betalades till ett belopp av sammanlagt cirka 270 miljoner euro och arbetsmarknadsstöd till ett belopp av cirka 1 800 miljoner euro. I tabell 1 beskrivs statistiken över grunddagpenning och arbetsmarknadsstöd för propositionens målgrupp, 60–64-åringarna.

Tabell 1. 60–64-åriga mottagare av grunddagpenning och arbetsmarknadsstöd samt utbetalda förmåner efter kön.

	Antalet mottagare		Utbetalda förmåner, euro	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor

Grunddagpenning	2 194	1 798	11 346 776	8 444 635
Arbetsmarknadsstöd	12 267	9 935	93 654 352	74 650 148

Enligt uppgifter ur Folkpensionsanstaltens förmånsdatasystem har 2367 över 55 år fyllda mottagare av arbetsmarknadsstöd fått partiell förtida ålderspension 2025. Av dessa personer har behovsprövning inte tillämpats på arbetsmarknadsstödet för 2198 personer, eftersom arbetsvillkoret enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa har uppfyllts, medan partiell förtida ålderspension har beaktats som inkomst vid behovsprövning i fråga om 169 mottagare av arbetsmarknadsstöd. I förmånsdatasystemet finns det inga uppgifter om dem som får grunddagpenning och partiell förtida ålderspension, eftersom det inte fanns någon behovsprövning i fråga om grunddagpenningen.

Under beredningen av propositionen har Folkpensionsanstalten ur det inkomstregister som avses i lagen om inkomstdatasystemet (53/2018) granskat uppgifterna för 2025 gällande mottagare av partiell förtida ålderspension samt betalningsstatistiken över grunddagpenning och arbetsmarknadsstöd. Målgruppen för granskningen är mottagare av grunddagpenning och 55 år fyllda mottagare av arbetsmarknadsstöd som har fått partiell förtida ålderspension till ett belopp av minst 311 euro (brutto) per månad, det vill säga där personens partiella förtida ålderspension överskrider inkomstgränsen för behovsprövning av allmänt stöd.

Enligt uppgifterna i inkomstregistret var antalet mottagare av partiell förtida ålderspension 83 846 år 2025 och den genomsnittliga¹ pensionen 789 euro (brutto) i månaden. År 2025 ingick i målgruppen för Folkpensionsanstaltens granskning 2 931 personer, på månadsnivå i genomsnitt 1 963 personer. Till personerna i målgruppen har betalats partiell förtida ålderspension till ett belopp av uppskattningsvis 660 euro (brutto) per månad och grunddagpenning och arbetsmarknadsstöd till ett belopp av högst 800 euro per månad, det vill säga sammanlagt 1460,00 euro per månad, varvid den behovsprövning av allmänt stöd (inkomstgräns 311 euro/månad, minskning med 50 %) som träder i kraft den 1 maj 2026 minskar det allmänna stödet med 174 euro (brutto) per månad och minskningen på dagersättningsnivå är i genomsnitt omkring 8 euro per dag. Enligt denna granskning skulle uppskattningsvis 152 personer bli utan allmänt stöd, vilket bedöms bero antingen enbart på effekterna av de inkomster som beaktas vid behovsprövningen eller på beloppet av den arbetsinkomst som jämkas utöver behovsprövningen. Det konstateras dock att 9,5 procent av de ersättningsdagar som betalats till målgruppen har betalats jämkade. I målgruppen för granskningen ingår 289 personer per månad som får allmänt bostadsbidrag och 48 personer per månad som får utkomststöd. I målgruppen är cirka 69 procent män och cirka 31 procent kvinnor. Åldersfördelningen i målgruppen är följande: 61-åringar 20 %, 62-åringar 26 %, 63-åringar 31 % och 64-åringar 23 %.

Enligt uppgifterna i inkomstregistret verkar det som om den partiella förtida ålderspensionen och arbetsmarknadsstödet börjar samtidigt för få förmånstagare. Vid granskningen av de situationer där partiell förtida ålderspension inleds med arbetslöshetsförmåner är medianen för förmånstagarnas betalningsdagar med utkomstskydd för arbetslösa över 1 000 dagar på basis av uppgifterna i inkomstregistret. Ett högt antal betalningsdagar med utkomstskydd för arbetslösa tyder på att partiell förtida ålderspension ofta inleds när arbetslösheten drar ut på tiden eller vid övergången från inkomstrelaterad dagpenning till grundskydd. De uppgifter i inkomstregistret som varit tillgängliga vid beredningen börjar från och med 2022, vilket innebär att man på basis av detta material allmänt taget inte kan dra övergripande slutsatser om den genomsnittliga

¹ Den genomsnittliga förmånen har beräknats som kvoten mellan de belopp som betalats under 2025 och de månader för vilka den betalats per person.

längden på perioderna med partiell förtida ålderspension. Det finns dock tecken som tyder på att perioderna enligt det tillgängliga materialet är så långa att de sannolikt hos många inleds omedelbart efter det att rätten till partiell förtida ålderspension uppkommer, men dock inte i regel så att en period med arbetslöshetsförmåner inleds samtidigt.

Partiell förtida ålderspension

I Finland har pensionssystemen till uppgift att trygga invånarnas försörjning vid ålderdom, arbetsförmåga och efter en familjeförsörjares död. I Finland täcker arbetspensionsskyddet nästan allt förvärvsarbete och det finns flera arbetspensionsslag. Således finns det också bestämmelser om partiell förtida ålderspension i flera olika pensionslagar. Bestämmelser om arbetstagarens rätt till partiell förtida ålderspension finns i lagen om pension för arbetstagare (395/2006), pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016) och lagen om sjömanspensioner (1290/2006). Pensionslagen för den offentliga sektorn innehåller bestämmelser om pensionsskyddet för kommunens, statens, evangelisk-lutherska kyrkans, FPA:s och Finlands Banks personal. Bestämmelser om företagares rätt till partiell förtida ålderspension finns i lagen om pension för företagare (1272/2006) och lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006). I lagen om pension för lantbruksföretagare finns också bestämmelser om pensioner för stipendiater som bedriver forskning och konstnärlig verksamhet.

Det finländska arbetspensionssystemet är omfattande, eftersom försäkringen är obligatorisk och lagstadgad och täcker så gott som allt förvärvsarbete. Arbetspensionssystemet baserar sig på intjänandeprincipen, det vill säga att pensionen flyter in på basis av arbetsinkomsterna. Arbetspensionsförsäkringsavgiften bestäms på basis av samma arbetsinkomster. Ju större inkomster det är fråga om, desto större är arbetspensionen och arbetspensionsförsäkringsavgiften. Fastställandet av pensionen påverkas i regel inte av övergångar från en arbetsgivare till en annan, eller av övergångar mellan den privata sektorn och den offentliga sektorn.

Förmånerna inom arbetspensionssystemet är ålderspension, partiell förtida ålderspension, invalidpension, arbetslivspension, rehabiliteringsförmåner och familjepension. I samband med pensionsreformen 2017 slopades deltidspensionen som pensionsform och ersattes med partiell förtida ålderspension. Pension kan enligt ansökan fås till antingen 25 eller 50 procent av beloppet av den intjänade pensionen. Målet med partiell förtida ålderspension är att arbetstagare och företagare ska orka längre i arbetslivet. Den som erhåller partiell förtida ålderspension kan arbeta under sin pensionstid. En person kan börja få partiell förtida ålderspension till exempel när han eller hon är etablerad på arbetsmarknaden på heltid eller deltid, regelbundet sysselsatt arbetslös arbetssökande eller långtidsarbetslös. Syftet med den partiella förtida ålderspensionen var också att erbjuda flexibla möjligheter att kombinera partiell pension med arbete. Utgångspunkten i regeringspropositionen var att partiell förtida ålderspension inte är ett hinder för arbetslöshetsdagpenningen, det vill säga grunddagpenning och inkomstrelaterad dagpenning, och den dras inte heller av från arbetslöshetsdagpenningen, och beloppet av arbetslöshetsdagpenningen räknas ut enligt de normala beräkningsreglerna (RP 16/2015 rd). Partiell förtida ålderspension enligt arbetspensionslagarna dras inte av från den inkomstrelaterade dagpenningen.

Enligt pensionslagarna har en arbetstagare eller företagare rätt att gå i partiell förtida ålderspension från ingången av kalendermånaden efter den under vilken den nedre åldersgränsen, som bestäms utifrån arbetstagarens födelseår, har uppnåtts. För dem som är födda

1963 eller tidigare är den nedre åldersgränsen 61 år och för dem som är födda 1964 är den 62 år. Personer födda 1964 kan gå i partiell förtida ålderspension tidigast den 1 februari 2026. För dem som är födda 1965 eller senare anpassas den nedre åldersgränsen för partiell förtida ålderspension till förändringen i livslängden på samma sätt som i fråga om ålderspensionen.

Grunden för den partiella förtida ålderspensionen är den pension som tjänats in i enlighet med arbetspensionslagarna fram till utgången av kalenderåret före det år då pensionen börjar. Pensionsandelen är i enlighet med arbetstagarens ansökan 25 eller 50 procent av den pension som utgör grunden för den partiella förtida ålderspensionen. Om partiell förtida ålderspension beviljas till en andel av 25 procent, kan ansökan om beviljande av ytterligare 25 procent göras senare. Den partiella förtida ålderspensionen kan inte återkallas. Därför kan den partiella förtida pensionen inte heller ändras från 50 procent till 25 procent.

För dem som får partiell förtida ålderspension avdras från pensionsandelen permanent 0,4 procent för varje månad innan den lägsta åldern för ålderspension uppnås (förtidsminskning). På motsvarande sätt höjs pensionsandelen varaktigt med 0,4 procent för varje månad som begynnelsestidpunkten för pensionsandelen skjuts upp till en senare tidpunkt än den lägsta åldern för ålderspension (uppskovsförhöjning). Partiell förtida ålderspension ändras till ålderspension när arbetstagaren beviljas ålderspension.

En arbetstagare eller företagare har rätt att gå i partiell förtida ålderspension tidigast från ingången av kalendermånaden efter den under vilken den nedre åldersgränsen, som bestäms utifrån arbetstagarens födelseår, har uppnåtts. Partiell förtida ålderspension börjar vid ingången av kalendermånaden efter den under vilken pensionen har sökts eller från en senare tidpunkt som sökanden meddelat. Det har inte föreskrivits någon bakre gräns för den senare tidpunkt som sökanden meddelat, men i praktiken söks partiell förtida ålderspension nära den tidpunkt från vilken man vill att pensionen ska börja. Beslutsprocessen för en ansökan om partiell förtida ålderspension har automatiserats så att beslutet i praktiken meddelas samma dag som ansökan blir anhängig. Partiell förtida ålderspension beviljas inte retroaktivt. En pensionstagare kan på ansökan återkalla en partiell förtida ålderspension inom tre månader från det att beslutet om beviljande av den meddelades. Pensionsanstalten undanröjer då beslutet om den återkallade pensionen. På pension som betalats utan grund tillämpas bestämmelserna om återkrav.

En arbetstagare eller företagare har inte rätt till partiell förtida ålderspension, om han eller hon när pensionen börjar får någon annan på eget arbete baserad förmån som avses i arbetspensionslagarna eller avträdelsetöd enligt lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006) eller lagen om avträdelsetöd för lantbruksföretagare (1293/1994). Med förmån enligt arbetspensionslagarna avses bland annat invalidpension. Rätt till partiell förtida ålderspension föreligger inte heller till exempel när invalidpensionen är vilande. En förmån som betalas från utlandet och som grundar sig på eget arbete utgör inget hinder för beviljande av partiell förtida ålderspension.

Om en person som får partiell förtida ålderspension går i invalidpension, betraktas han eller hon som invalidpensionstagare. Om en person som får partiell ålderspension blir arbetsoförmögen på ett sätt som berättigar till invalidpension, är invalidpensionen i sin helhet invalidpension, även om en del av den kalkylmässigt består av tidigare beviljad partiell förtida ålderspension. Detsamma gäller även rehabiliteringspenning och rehabiliteringstillägg. (Lagen om pension för arbetstagare 19 och 34 §, RP 16/2015 rd, s. 51–52).

I förarbetena till pensionsreformen 2017 (RP 16/2015 rd) bedömdes de eventuella könskonsekvenserna av partiell förtida ålderspension. Nivån på den partiella förtida ålderspensionen beror på den pension som har tjänats in före utgången av året före pensionen

börjar. De intjänade pensionerna för kvinnor i åldern 60–80 år i förhållande till inkomstnivån är i genomsnitt en aning lägre än mäns, och därför bedömdes det när bestämmelserna om partiell förtida ålderspension stiftades att en ändring av deltidspensionen till partiell förtida ålderspension i genomsnitt skulle vara något ofördelaktigare för kvinnor än för män. I regeringspropositionen konstaterades det att kvinnornas pensioner i genomsnitt är lägre än mäns, vilket kan påverka nyttjandet av den partiella förtida ålderspensionen. Kvinnorna (58 procent) utnyttjade deltidspension mer än männen (42 procent). Enligt Pensionsskyddscentralens statistik över partiell förtida ålderspension var männens pensioner på 50 procent som började 2024 i genomsnitt 920 €/månad och standardavvikelsen 590 €/månad. Kvinnornas pension var på motsvarande sätt i genomsnitt 720 €/månad och standardavvikelsen 370 €/månad. Fördelningen av pensionernas storlek var skev både när det gäller kön och ålder. Männens och de äldsta åldersgruppernas pensioner var störst, kvinnornas och de yngre personernas pensioner lägst.

Pensionsskyddscentralens statistikuppgifter

Enligt Pensionsskyddscentralens rapport² fick 67 000 personer partiell förtida ålderspension vid utgången av 2025. Antalet minskade med femtusen jämfört med året innan, eftersom den nedre åldersgränsen för pensionen steg till 62 år. År 2025 inleddes 15 800 partiella förtida ålderspensioner. Antalet halverades från året innan, eftersom ingen i fjol uppfyllde den nedre åldersgränsen för pension. Av dem som är födda 1959–1963 har var tredje försäkrad lyft pension före utgången av 2025. Hittills har antalet varit störst bland dem som är födda 1961 (över 18 000), av vilka 24 000 har lyft partiell förtida ålderspension. Fyra av fem partiella förtida ålderspensioner som inleddes i fjol var på 50 procents nivå, i genomsnitt 930 euro/månad. Av dessa började 1 000 pensioner efter uppnådd pensionsålder och pensionen uppgick då i genomsnitt till 1 290 euro i månaden. Partiell förtida ålderspension infördes 2017. Före utgången av 2025 har närmare 90 000 partiella förtida ålderspensioner upphört. Största delen av dem har upphört när ålderspensionen börjar. Var tredje partiell förtida ålderspension som börjat före pensionsåldern har skjutit upp övergången till egentlig ålderspension över gränsen för pensionsåldern. Av pensionerna har 2 500 hittills upphört vid inledandet av invalidpension och 1 400 pensioner med pensionstagarens död. År 2025 upphörde närmare 15 000 partiella förtida ålderspensioner. År 2025 arbetade över 80 procent av dem som tog ut partiell förtida ålderspension innan de började lyfta pensionen. Av dessa arbetade 90 procent också vid utgången av 2025, vilket innebär att de fortsatte i arbetet. Nästan hälften av mottagarna av partiell förtida ålderspension minskade sin tid i arbetet.

Enligt uppgifter från Pensionsskyddscentralen har de partiella förtida ålderspensioner som beviljats 2024–2025 i huvudsak börjat inom 30 dagar från beslutet. Ingen pension har beviljats att börja mer än tre månader från beslutet, och fyra procent av pensionerna har börjat mer än två månader från beslutet.

Före utgången av 2025 hade nästan 960 försäkrade återkallat sin partiella förtida ålderspension. Enligt Pensionsskyddscentralens statistik fanns nio av de tio som återkallat sin pension inom den offentliga sektorn. Kvinnornas andel av dem som återkallat sin pension var något under 70 procent. Enligt Pensionsskyddscentralens bedömning var den sannolika orsaken till att pensionen återkallades en minskning av tilläggspensionen. Den partiella förtida

---

² Statistik från Pensionsskyddscentralen 1/2026: [Osittainen varhennettu vanhuuseläke ja työuraeläke: Uudet eläkelajit 2025](#) (på finska)

ålderspensionens inverkan på försörjningen har kanske inte kunnat beräknas eller beaktas när pensionen söktes.

Vid utgången av 2025 betalades partiell förtida ålderspension till närmare 67 100 försäkrade. Av dem var 36 300 män och 30 700 kvinnor. Av dem som får partiell förtida ålderspension är männens andel cirka 54 procent och kvinnornas andel cirka 46 procent. Dock skiljer sig mäns och kvinnors val mellan pensioner på 25 och 50 procent dock klart från varandra. Kvinnornas andel av pensionerna på 25 procent var vid utgången av 2025 närmare 60 procent. På motsvarande sätt var männens andel av pensionerna på 50 procent närmare 60 procent. Andelen arbetslösa var klart större bland män än bland kvinnor samt bland dem som valt 50 procents pension än bland dem som valt 25 procents pension.

Enligt uppgifterna i inkomstregistret för januari 2026 fick cirka 19 procent av dem som fick partiell förtida ålderspension samtidigt arbetslöshetsförmån. Av dem som samtidigt fick arbetslöshetsförmån och partiell förtida ålderspension fick 80 procent inkomstrelaterad dagpenning, 16 procent arbetsmarknadsstöd och 4 procent grunddagpenning. I januari 2026 fick 1 305 personer första gången partiell förtida ålderspension, av vilka uppskattningsvis cirka 264 personer, det vill säga 20 procent, också fick arbetslöshetsförmån. Av dessa fick 81 procent inkomstrelaterad dagpenning, 16 procent arbetsmarknadsstöd och 3 procent grunddagpenning.

3 Målsättning

Syftet med propositionen är att trygga försörjningen under arbetslöshetstiden för sådana personer som får allmänt stöd och som har beslutat att gå i partiell förtida ålderspension innan republikens president den 16 januari 2026 stadfäste lagen om allmänt stöd så att den träder i kraft den 1 maj 2026 och det således har funnits kännedom om hur den partiella förtida ålderspensionen påverkar nivån på det allmänna stödet.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Partiell förtida ålderspension ska inte beaktas som inkomst vid behovsprövningen av allmänt stöd, om beslutet om beviljande av partiell förtida ålderspension har meddelats före den 16 januari 2026. Republikens president stadfäste den 16 januari 2026 lagen om allmänt stöd så att den träder i kraft den 1 maj 2026.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

4.2.1.1 Konsekvenser för försörjningen för personer som får allmänt stöd

Den centrala skillnaden mellan dels det allmänna stödet, dels den grunddagpenning och det arbetsmarknadsstöd som gällde fram till den 30 april 2026 är att det allmänna stödet är behovsprövat för alla stödtagare och att behovsprövningen av det allmänna stödet endast omfattar en inkomstgräns som inte påverkas av make eller barn. Vilka konsekvenser denna ändring har för de privata hushållens ställning beskrivs i avsnitt 4.2.2.1 i regeringens proposition RP 112/2025 rd, där det konstateras att nedgången i de privata hushållens inkomster numerärt sett berör flest 55–64-åringar och detta bedöms i propositionen i hög grad bero på att behovsprövningen i fråga om allmänt stöd inte omfattas av åldersbaserade avgränsningar, vilket avviker från behovsprövningen i fråga om arbetsmarknadsstöd.

Den föreslagna ändringens konsekvenser för de disponibla inkomsterna för en mottagare av allmänt stöd beror på personens övriga inkomster som ska beaktas vid behovsprövningen och jämkningen.

Den ändring i behovsprövningen av det allmänna stödet som föreslås i denna proposition gäller personer som får allmänt stöd från och med den 1 maj 2026 samt de personer som börjar få allmänt stöd senare än den 1 maj 2026, om beslutet om partiell förtida ålderspension har meddelats före den 16 januari 2026. Ändringen gäller till exempel också sådana personer som, när ändringen träder i kraft, är i heltidsarbete och får partiell förtida ålderspension, men som senare blir berättigade till allmänt stöd. Ändringen gäller också sådana personer som fått arbetsmarknadsstöd och i fråga om vilka partiell förtida ålderspension har beaktats som inkomst vid behovsprövningen av arbetsmarknadsstöd och som blir berättigade till allmänt stöd. Enligt uppgifter från Pensionsskyddscentralen betalades partiell förtida ålderspension till 67 100 personer den 31 december 2025. Ovan i avsnitt 2 konstateras att 1 305 personer började ta ut partiell förtida ålderspension i januari 2026 enligt uppgifter i inkomstregistret. Av dessa fick uppskattningsvis cirka 264 personer, det vill säga 20 procent, också arbetslöshetsförmån. Av dessa fick 81 procent inkomstrelaterad dagpenning, 16 procent arbetsmarknadsstöd och 3 procent grunddagpenning.

Partiell förtida ålderspension enligt arbetspensionslagarna dras inte av från den inkomstrelaterade dagpenningen. Enligt uppgifter från Pensionsskyddscentralen betalades inkomstrelaterad dagpenning och partiell förtida ålderspension till 8 890 personer den 31 december 2025. Om en person efter det att maximitiden för inkomstrelaterad dagpenning gått ut och arbetslösheten fortsätter, blir berättigad till allmänt stöd och han eller hon före den 16 januari 2026 har fått ett beslut om partiell förtida ålderspension, beaktas pensionen inte som inkomst vid behovsprövningen av det allmänna stödet.

Den föreslagna ändringen gäller inte en person som har fått ett positivt beslut om partiell förtida ålderspension före den 16 januari 2026 och som den 16 januari 2026 eller därefter har återkallat pensionen och senare ansökt om pensionen på nytt. Den föreslagna ändringen gäller dock en person som före den 16 januari 2026 har fått ett beslut om partiell förtida ålderspension enligt 25 procent och som den 16 januari 2026 eller därefter ansöker om en höjning till 50 procent av den pension han eller hon får.

Om en person har fått ett beslut om partiell förtida ålderspension den 16 januari 2026 eller därefter och personens enda inkomst som ska beaktas vid behovsprövningen av allmänt stöd är partiell förtida ålderspension, vars belopp understiger 311 euro i månaden, påverkar den partiella förtida ålderspensionen inte beloppet av allmänt stöd enligt gällande lagstiftning.

Med beaktande av att partiell förtida ålderspension börjar vid ingången av kalendermånaden efter den under vilken pensionen har sökts eller från en senare tidpunkt som sökanden meddelat, ska ändringen tillämpas också när erhållandet av den partiella förtida ålderspensionen börjar senare än vid ingången av kalendermånaden efter den under vilken pensionen har sökts, förutsatt att beslutet om den partiella förtida ålderspensionen har meddelats före den 16 januari 2026.

Utifrån en granskning av materialet om utbetalning av grunddagpenning och arbetsmarknadsstöd skulle beloppet av allmänt stöd för propositionens målgrupp stiga från i genomsnitt cirka 27,8 euro per dag till cirka 35,8 euro per dag, om den partiella förtida ålderspensionen inte beaktades som inkomst vid behovsprövningen i enlighet med propositionen. Allmänt stöd betalas för 21,5 dagar i månaden, vilket innebär att det allmänna stödet till personerna skulle stiga med i genomsnitt cirka 174 euro i månaden, om den partiella förtida ålderspensionen inte beaktades vid behovsprövningen. Dessutom skulle omkring 150

personer som på grund av jämkningen av sina inkomster inte har varit berättigade till allmänt stöd få allmänt stöd.

Partiell förtida ålderspension beaktas som inkomst vid beräkningen av allmänt bostadsbidrag och utkomststöd. Den partiella förtida ålderspensionens inverkan på erhållandet av allmänt bostadsbidrag och utkomststöd samt på beloppet av dessa stöd beror i det allmänna bostadsbidraget bland annat på hushållets övriga inkomster och i utkomststödet bland annat på sökandens och hushållets övriga inkomster. Uppgifterna i inkomstregistret visar att av dem som fick partiell förtida ålderspension och grunddagpenning eller arbetsmarknadsstöd fick cirka 50 personer utkomststöd och cirka 300 allmänt bostadsbidrag vid utgången av 2025. Den föreslagna ändringen i behovsprövningen av allmänt stöd kan minska behovet av allmänt bostadsbidrag och utkomststöd.

Målgruppen har granskats ur Folkpensionsanstaltens kundregister, i vilket också har antecknats en tolkning av samboförhållanden.

Tabell 2. Situationen i fråga om parrelationer för dem som får partiell förtida ålderspension i Folkpensionsanstaltens kundregister i januari 2026.

	Alla	Grundskydd
Gift	58,7 %	40,3 %
Samboende	10,5 %	15,0 %
I registrerat partnerskap	0,2 %	0,2 %
Ensam	30,7 %	44,5 %

Omkring 3 procent av målgruppen har ett minderårigt barn. Andelen är densamma för alla mottagare av partiell förtida ålderspension och för de av dem som fått grundskydd. Bland personer som fått grundskydd verkar andelen vara på samma nivå som man kan sluta sig till via de barn som låg till grund för barnförhöjningen innan barnförhöjningen slopades 2024.

4.2.1.2 Konsekvenser för de offentliga finanserna

Det allmänna stödet finansieras i huvudsak av staten och hemkommunen för mottagaren av allmänt stöd. De inlutna arbetslöshetsförsäkringspremierna för löntagare som inte hör till en arbetslöshetskassa redovisas för finansieringen av det allmänna stödet för personer som uppfyller arbetsvillkoret.

Bedömningen av förändringen i förmånsutgifterna baserar sig på förmånsslaget ”Partiell förtida ålderspension (lagstadgad arbetspensionsförsäkring) [kod 1080]” som antecknats i inkomstregistret samt på statistiken över utbetalningen av grunddagpenning och arbetsmarknadsstöd. Ändringen av behovsprövningen av det allmänna stödet beräknas öka förmånsutgifterna med cirka 2,0 miljoner euro 2026, med cirka 1,6 miljoner euro 2027 och med cirka 0,8 miljoner euro 2028. Allmänt stöd är skattepliktig inkomst, så ökningen av utgifterna för det allmänna stödet påverkar också skatteintäkterna. Hur ökningen av förmånsutgifterna fördelas mellan staten och kommunerna beskrivs i tabell 3. Propositionen har inga konsekvenser för de offentliga finanserna efter 2028, eftersom målgruppen för propositionen då har gått i ålderspension. Kommunerna ersätts inte för den inverkan som denna proposition har på kommunernas finansieringsansvar för det allmänna stödet, eftersom de besparingar i kommunernas finansieringsansvar för allmänt stöd som behovsprövningen medfört inte heller

minskades från kommunernas statsandelar på grund av den regeringsproposition som gällde allmänt stöd (RP 112/2025 rd). Ändringarna i behovsprövningen av det allmänna stödet har fortfarande en sammanlagd minskande effekt på kommunernas finansieringsansvar för det allmänna stödet.

Tabell 3. Propositionens konsekvenser för de offentliga finanserna

	2026	2027	2028	2029
Allmänt stöd, mn €	2,0	1,6	0,8	0,0
Staten (33.20.52)	1,4	1,2	0,6	0,0
Kommuner	0,6	0,4	0,2	0,0
Skatter ³	-0,4	-0,3	-0,2	0,0

Ändringen av behovsprövningen av allmänt stöd minskar i någon mån användningen av allmänt bostadsbidrag och utkomststöd, som är förmåner som kompletterar försörjningen. Behovsprövningen av den partiella förtida ålderspensionen beräknas öka utgifterna för det grundläggande utkomststödet och det allmänna bostadsbidraget med cirka 100 000 euro per år. Ändringen av behovsprövningen bedöms ha endast ringa konsekvenser för utgifterna för det grundläggande utkomststödet och det allmänna bostadsbidraget.

Ändringen som gäller beaktande av partiell förtida ålderspension ökar tillfälligt också Folkpensionsanstaltens arbetsmängd vid verkställigheten av det allmänna stödet.

4.2.1.3 Konsekvenser för sysselsättningen

Den föreslagna ändringen bedöms ha små konsekvenser för sysselsättningen. Ändringen av behovsprövningen försvagar incitamenten att arbeta. Den föreslagna ändringen har ringa konsekvenser för incitamenten att arbeta för mottagare av allmänt stöd. Genom att tillämpa en flexibilitet på 0,4 mellan nivån på utkomstskyddet för arbetslösa och dess varaktighet är det möjligt att göra en grov uppskattning om att ändringen av behovsprövningen försämrar sysselsättningen med omkring 65 årsverken år 2027⁴.

Enligt uppgifterna i inkomstregistret verkar det som om den partiella förtida ålderspensionen och arbetsmarknadsstödet börjar samtidigt för få förmånstagare. Vid granskningen av de situationer där partiell förtida ålderspension inleds med arbetslöshetsförmåner är medianen för förmånstagarnas betalningsdagar med utkomstskydd för arbetslösa över 1 000 dagar på basis av uppgifterna i inkomstregistret. Ett högt antal betalningsdagar med utkomstskydd för arbetslösa tyder på att partiell förtida ålderspension ofta inleds när arbetslösheten drar ut på tiden eller vid övergången från inkomstrelaterad dagpenning till grundskydd. Vid granskningen av situationer där partiell förtida ålderspension 2025 inleddes med grunddagpenning eller inkomstrelaterad dagpenning framgår att perioderna inte enbart är koncentrerade till kategorin 1–100 utbetalningsdagar, utan är jämnare fördelade. Även detta tyder på att partiell förtida ålderspension i allmänhet kommer på fråga först i det skede då arbetslösheten har varat något längre.

³ Ett negativt tal innebär en ökning av skatteintäkterna.

⁴ Kyyrä, T. (2023). The effects of unemployment assistance on unemployment exits. *International Tax and Public Finance*, 30(6), 1457–1480.: I studien noterades att en höjning på 10 % av utkomstskyddet för arbetslösa minskar sannolikheten att arbetslösheten upphör med 4 % och sannolikheten att få arbete med 6 %.

4.2.2 Samhälleliga konsekvenser

4.2.2.1 Konsekvenser för de grundläggande fri- och rättigheterna

Likabehandling

Enligt 6 § 1 mom. i grundlagen är alla lika inför lagen. Bestämmelsen uttrycker inte bara ett krav på rättslig jämlikhet utan också tanken på faktisk jämställdhet. I bestämmelsen ingår ett förbud mot godtycke och ett krav på enahanda bemötande i likadana fall (RP 309/1993 rd, s. 46). Jämlikhetsbestämmelsen gäller också lagstiftaren. Människor eller grupper av människor kan inte godtyckligt genom lag försättas i en gynnsammare eller ogynnsammare ställning än andra. Jämlikhetsbestämmelsen förutsätter dock inte att alla människor ska bemötas lika i alla avseenden, om inte de förhållanden som inverkar på ärendet är lika. Jämlikhetsaspekter spelar en viss roll såväl när människor ges förmåner eller rättigheter genom lag som när de påförs skyldigheter. Samtidigt är det typiskt för lagstiftningen att den på grund av ett visst godtagbart samhälleligt intresse behandlar människor olika bland annat för att främja faktisk jämlikhet (RP 309/1993 rd, s. 46/II, se även GrUU 31/2014 rd, s. 3/I). Grundlagsutskottet har i praktiken på etablerat sätt ansett att likställighetsprincipen inte får innebära stränga gränser för lagstiftarens prövning när en lagstiftning som avspeglar den rådande samhällsutvecklingen eftersträvas (se till exempel GrUU 102/2022 rd, stycke 5, GrUU 2/2011 rd, s. 2/II, GrUU 64/2010 rd, s. 2).

Enligt 6 § 2 mom. i grundlagen får ingen utan godtagbart skäl särbehandlas bland annat på grund av ålder, hälsotillstånd eller handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. Enligt grundlagsutskottets vedertagna praxis är de krav som ska ställas på godtagbart skäl för särbehandling höga då särbehandlingen baserar sig på de i diskrimineringsförbudet avsedda orsakerna som hänför sig till personen (GrUU 68/2022 rd, stycke 5). De godtagbara skälen måste enligt utskottets praxis stå i ett sakligt och nära samband med lagens syfte (se till exempel GrUU 44/2010 rd, s. 6). Särbehandlingarna i fråga om personer får inte vara godtyckliga och skillnaderna får inte bli oskäliga (se till exempel GrUU 57/2016 rd, GrUB 11/2009 rd s. 2, GrUU 60/2002 rd, s. 4 och GrUU 18/2006 rd, s. 2).

Den ändring som föreslås i behovsprövningen av allmänt stöd påverkar på olika sätt de mottagare av allmänt stöd som får partiell förtida ålderspension. Partiell förtida ålderspension ska enligt vad som föreslås inte beaktas som inkomst vid behovsprövningen av allmänt stöd, om beslutet om beviljande av partiell förtida ålderspension enligt arbetspensionslagarna har meddelats före den 16 januari 2026. De som före nämnda tidpunkt har ansökt om partiell förtida ålderspension och de som fått pensionsbeslut har inte haft kännedom om hur den nämnda pensionen påverkar det allmänna stödet med beaktande av att republikens president stadfäste lagen om allmänt stöd den 16 januari 2026 så att den träder i kraft den 1 maj 2026. Den ändring som föreslås i propositionen gäller inte en person som har fått ett beslut om partiell förtida ålderspension den 16 januari 2026 eller därefter, varvid personen, om han eller hon så önskat, har kunnat återkalla pensionen inom tre månader från det att beslutet meddelades i enlighet med de normala reglerna för återkallande.

Den föreslagna ändringen i fråga om behovsprövningen av det allmänna stödet bedöms gälla betydligt fler män (69 %) än kvinnor (31 %). Av Pensionsskyddscentralens rapport framgår att andelen arbetslösa av dem som tog ut partiell förtida ålderspension 2025 var klart större bland män än bland kvinnor och även bland dem som valde 50 procents pension än bland dem som valde 25 procents pension.

Den föreslagna ändringen i fråga om behovsprövningen av allmänt stöd påverkar ganska jämnt alla personer över 60 år, eftersom många inleder partiell förtida ålderspension så snart det är möjligt. Ju yngre mottagaren av allmänt stöd är när han eller hon börjar ta ut partiell förtida ålderspension, desto längre omfattas personen av den föreslagna ändringen.

Den föreslagna ändringen i behovsprövningen av allmänt stöd tryggar de arbetslösa arbetssökandes grundläggande försörjning och följaktligen också den grundläggande försörjningen för personer med funktionsnedsättning som är arbetslösa arbetssökande.

Egendomsskydd

Enligt 15 § i grundlagen är vars och ens egendom tryggad. Med egendom avses i grundlagsutskottets praxis förmåner med förmögenhetsvärde, till vilka äganderätten hör som den mest omfattande. Enligt vedertagen tolkning av grundlagen omfattas intjänade pensioner av grundlagsskyddet för egendom, eftersom de inte grundar sig på beslut av det allmänna, utan pensionen är intjänad som ett vederlag som grundar sig på arbetsprestation och som betalas ut i efterhand (GrUU 35/1992 rd, GrUU 13/1996 rd, GrUU 22/1995 rd och GrUU 41/2013 rd). Grundlagsutskottet har dessutom slagit fast att den statsförfattningsrättsliga synen på en konkret pensionsförmån som någon själv intjänat anknyter fullt ut till den rätt till ålderspension som denna tjänat in medan han eller hon var i arbete. Utskottet har samtidigt pekat på att däremot har den del som hänför sig till den återstående tiden till invalidpension inte tjänats in som vederlag för en arbetsinsats i samma bemärkelse (GrUU 13/1995 rd). Folkpensionen och garantipensionen omfattas av egendomsskyddet endast till den del det är fråga om pension som redan har förfallit till betalning, eftersom pensionen är beroende av beslut av det allmänna, inte personens egna prestationer (GrUU 12/1995 rd, GrUU 13/1995 rd och GrUU 22/1995 rd). Grundlagsutskottet har bedömt betydelsen av egendomsskyddet i fråga om pensioner särskilt i samband med lagändringar som gäller arbetspensionssystemet.

I propositionen föreslås inga lagändringar som gäller arbetspensionssystemet. Propositionen ingriper inte i en persons pensionsrätt. Den föreslagna ändringen kan inte anses gälla rättigheter som omfattas av egendomsskyddet, och därför bör det i grundlagen tryggade egendomsskyddet inte anses leda till några egentliga krav på propositionen. Längre fram i detta avsnitt bedöms hur principen om skydd för berättigade förväntningar är tillämplig på personer som har fattat beslut om att inleda partiell förtida ålderspension innan det fanns information om behovsprövning av allmänt stöd.

Rätt till social trygghet

Enligt 19 § 1 mom. i grundlagen har alla som inte förmår skaffa sig den trygghet som behövs för ett människovärdigt liv rätt till oundgänglig försörjning och omsorg. I 2 mom. i samma paragraf föreskrivs det att var och en genom lag ska garanteras rätt att få sin grundläggande försörjning tryggad vid arbetslöshet, sjukdom, arbetsoförmåga och under ålderdomen samt vid barnafödsel och förlust av en försörjare.

Grundlagsutskottet har i sin utlåtandep Praxis ansett att rätten till en orsaksbaserad förmån enligt 19 § 2 mom. i grundlagen, till exempel utkomstskydd för arbetslösa, är det primära alternativet jämfört med tryggandet av oundgänglig försörjning enligt 1 mom. Av arbetslöshetsförmånerna är det allmänna stödet och den inkomstrelaterade dagpenningens grunddel sådana förmåner som avses i 19 § 2 mom. i grundlagen.

Den ändring som föreslås i behovsprövningen av allmänt stöd påverkar de arbetssökandes sociala trygghet och försörjning under arbetslöshetstiden på olika sätt beroende på när pensionsbeslutet meddelats. Såsom beskrivs ovan i avsnitt 4.2.1.1 har den föreslagna ändringen en minskande effekt på behovsprövningen för försörjningen för personer som får allmänt stöd, när beslutet om partiell förtida ålderspension enligt arbetspensionslagarna har meddelats före den 16 januari 2026. Den ändring som föreslås i propositionen påverkar inte den ekonomiska ställningen för sådana personer som har fått ett beslut om partiell förtida ålderspension den 16 januari 2026 eller därefter. Den föreslagna ändringen kan minska behovet av allmänt bostadsbidrag och utkomststöd.

Skydd för berättigade förväntningar

Enligt 21 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en myndighet. Enligt 2 mom. i den paragrafen tryggas bland annat rätten att få motiverade beslut och andra garantier för god förvaltning genom lag. Enligt 6 § i förvaltningslagen ska myndigheternas åtgärder skydda förväntningar som är berättigade enligt rättsordningen. Principen om skydd för berättigade förväntningar begränsar möjligheten att med retroaktiv verkan återkalla beslut genom vilka någon beviljats en förmån, och rent allmänt att ändra beslut i en för en enskild negativ riktning. Den enskilde måste kunna lita på att ett beslut står fast. Principen försäkras således den allmänna legalitetsprincipen till förmån för den enskilde. Principen om skydd för berättigade förväntningar innebär dock inte att skyddet är så långtgående att om den lagstiftning som förvaltningsbeslutet grundar sig på ändras efter det att beslutet har meddelats, berättigat beslutet fortfarande mottagaren.

Genom att den ändring som föreslås i behovsprövningen av allmänt stöd begränsas till att endast gälla beslut om partiell förtida ålderspension som meddelats före den 16 januari 2026 tryggas skyddet för berättigade förväntningar och lindras verkningarna av behovsprövningen av allmänt stöd både i fråga om de personer som inte har haft kännedom om effekterna av behovsprövningen av allmänt stöd när de ansökt om pension och fått ett pensionsbeslut och i fråga om de personer som inte längre har haft möjlighet att återkalla pensionen innan lagstiftningen om allmänt stöd trädde i kraft.

Retroaktivitet

Lagstiftningen i Finland innehåller inget uttryckligt förbud mot retroaktiv lagstiftning, med undantag för det förbud mot retroaktiva kriminaliseringar som finns i grundlagens bestämmelser om de grundläggande fri- och rättigheterna. Den ändring som föreslås i behovsprövningen av allmänt stöd ska tillämpas på situationer som uppkommit redan innan ändringen trädde i kraft där partiell förtida ålderspension hade beaktats vid behovsprövningen av allmänt stöd. Ändringens retroaktiva verkan är positiv med tanke på målgruppens utkomstskydd, eftersom ändringen minskar behovsprövningen av det allmänna stödet.

4.2.2.2 Ålders- och könskonsekvenser

Tabell 4. Könsfördelningen bland personer i fråga om vilka partiell förtida ålderspension beaktas vid behovsprövningen av allmänt stöd enligt inkomstregistrets uppgifter för 2025.

Kön	2025
Män	69 %
Kvinnor	31 %

Tabell 5. Åldersfördelningen bland personer i fråga om vilka partiell förtida ålderspension beaktas vid behovsprövningen av allmänt stöd enligt inkomstregistrets uppgifter för 2025.

Åldersstruktur vid utgången av året	2025
61-åringar	20 %
62-åringar	26 %
63-åringar	31 %
64-åringar	23 %

Enligt 2025 års uppgifter i inkomstregistret bedöms konsekvenserna av den föreslagna ändringen i fråga om behovsprövningen av det allmänna stödet gälla betydligt fler män (69 %) än kvinnor (31 %). Av Pensionsskyddscentralens rapport framgår att andelen arbetslösa av dem som tog ut partiell förtida ålderspension 2025 var klart större bland män än bland kvinnor och även bland dem som valde 50 procents pension än bland dem som valde 25 procents pension.

Enligt 2025 års uppgifter i inkomstregistret påverkar den föreslagna ändringen i fråga om behovsprövningen av allmänt stöd ganska jämnt alla personer över 60 år, eftersom många inleder partiell förtida ålderspension så snart det är möjligt. Ju yngre mottagaren av allmänt stöd är när han eller hon börjar ta ut partiell förtida ålderspension, desto längre omfattas personen av övergångsbestämmelsen. De uppgifter i inkomstregistret som varit tillgängliga vid beredningen börjar från och med 2022, vilket innebär att man på basis av detta material allmänt taget inte kan dra övergripande slutsatser om den genomsnittliga längden på perioderna med partiell förtida ålderspension. Det finns dock tecken som tyder på att perioderna enligt det tillgängliga materialet är så långa att de sannolikt hos många inleds omedelbart efter det att rätten till partiell förtida ålderspension uppkommer.

4.2.2.3 Konsekvenser för personer med funktionsnedsättning

Den föreslagna ändringen i behovsprövningen av allmänt stöd tryggar de arbetslösa arbetssökandes grundläggande försörjning och följaktligen också den grundläggande försörjningen för personer med funktionsnedsättning som är arbetslösa arbetssökande. Artikel 27 i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (FördrS 26–27/2016, funktionsrättskonventionen) gäller rätten till arbete och tryggandet av möjligheterna till sysselsättning för personer med funktionsnedsättning.

Bestämmelser om rätten till social trygghet för personer med funktionsnedsättning finns i funktionsrättskonventionens artikel 28 där det i punkt 2 anges att ”konventionsstaterna erkänner rätten för personer med funktionsnedsättning att åtnjuta social trygghet utan diskriminering på grund av funktionsnedsättning”. Rätten till social trygghet för personer med funktionsnedsättning (artikel 28) tryggar inkomstbortfall eller brist på inkomster på grund av de hinder som personer med funktionsnedsättning möter när det gäller möjligheterna att arbeta på lika villkor som andra. Därför ska det sociala trygghetssystemet säkerställa tillräckligt skydd för arbetslösa arbetssökande med funktionsnedsättning på lika villkor som för andra. Mångfalden av individuella omständigheter, individuella behov och hinder på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning förutsätter att de sociala trygghetssystemen planeras så att de flexibelt svarar mot de enskilda situationerna för personer med funktionsnedsättning. (CRPD/C/GC/8, punkt 78.)

Arbetsökande som får invalidpension i form av delpension har rätt till allmänt stöd, trots att de inte söker heltidsarbete. Om en person som samtidigt får allmänt stöd och partiell förtida ålderspension blir berättigad till delinvalidpension, dras delinvalidpensionen av från det allmänna stödet.

4.2.2.4 Konsekvenser för landskapet Åland

Bestämmelser om Ålands självstyrelse finns i grundlagen och i självstyrelselagen för Åland (1144/1991). Landskapet Ålands självstyrelse grundar sig på Nationernas förbunds beslut och konvention från 1921 samt på den nationella lagstiftningen om självstyrelse för landskapet. Syftet med lagstiftningen om självstyrelsen är att garantera landskapets befolkning dess kultur, lokala sedvänjor och svenska språk samt att göra det möjligt för befolkningen att så självständigt som möjligt ordna sin tillvaro inom gränserna för landskapets statsrättsliga ställning. Enligt 120 § i grundlagen har landskapet Åland självstyrelse enligt vad som särskilt föreskrivs i självstyrelselagen för Åland.

Enligt självstyrelselagen för Åland tillkommer självstyrelse landskapet Åland enligt vad som föreskrivs i den lagen. Landskapet Ålands befolkning företräds i fråga om självstyrelsen av Ålands lagting. Lagtinget stiftar lagar för landskapet (landskapslagar). Landskapets allmänna styrelse och förvaltning ankommer på Ålands landskapsregering och de myndigheter som lyder under den. Landskapsregeringen kan med stöd av ett bemyndigande i en landskapslag utfärda landskapsförordningar i angelägenheter som hör till landskapets behörighet.

Landskapets lagstiftningsbehörighet har fastställts på så sätt att självstyrelselagen för Åland innehåller en detaljerad förteckning över de ärenden i vilka landskapet har behörighet. Dessutom innehåller självstyrelselagen detaljerade bestämmelser om de ärenden i vilka riket har lagstiftningsbehörighet.

Enligt 18 § 1, 13, 14 och 23 punkten i självstyrelselagen för Åland har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om landskapsregeringen och under denna lydande myndigheter och inrättningar, socialvård, undervisning och främjande av sysselsättningen. Till rättsområdet undervisning och främjande av sysselsättningen hör enligt motiven till självstyrelselagen även lagstiftningen om yrkesvägledning och arbetsförmedling. Enligt 27 § 11 punkten och 29 § 1 mom. 3 punkten i självstyrelselagen har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om försäkringsavtal och socialförsäkring.

Bestämmelser om tillämpningen av lagen om allmänt stöd i landskapet Åland finns i landskapslagen ÅFS 2026:25 om tillämpning på Åland av lagen om allmänt stöd, enligt vilken lagen om allmänt stöd i riket tillämpas på Åland med vissa undantag.

4.2.2.5 Konsekvenser för Folkpensionsanstaltens verksamhet

Ändringen som gäller beaktande av partiell förtida ålderspension ökar närmast tillfälligt Folkpensionsanstaltens arbetsmängd vid verkställigheten av det allmänna stödet. Ökningen av arbetsmängden beror i huvudsak på att ändringen träder i kraft från och med den 1 maj 2026, men den tillämpas retroaktivt från och med den 1 maj 2026. Innan ändringen träder i kraft verkställer Folkpensionsanstalten de gällande bestämmelserna om behovsprövning av allmänt stöd, det vill säga beaktar partiell förtida ålderspension som inkomst vid behovsprövning. Efter att ändringen trätt i kraft blir Folkpensionsanstalten tvungen att på nytt se över den partiella förtida ålderspensionens inverkan från och med den 1 maj 2026 i fråga om personer som får partiell förtida ålderspension och allmänt stöd eller till vilka allmänt stöd inte har betalats på grund av de inkomster som beaktats vid behovsprövningen. Dessa fall listas av ett program för

att sedan utredas manuellt. Vid förmånshandläggningen undersöks med hjälp av de uppgifter som från pensionsanstalterna förmedlas till Folkpensionsanstalten om ett beslut om partiell förtida ålderspension har meddelats före den 16 januari 2026. I sådana situationer slopas pensionen från de inkomster som ska beaktas vid behovsprövningen och förmånen kan betalas retroaktivt som tilläggsprestation till mottagaren av allmänt stöd.

Enligt Folkpensionsanstaltens uppskattning kommer cirka 2 000 fall att behöva behandlas retroaktivt. Fallen bör behandlas utan obefogat dröjsmål, vilket innebär att konsekvenserna för arbetsmängden tillfälligt är betydande för förmånshandläggningen av allmänt stöd. För att säkerställa en smidig verkställighet är avsikten att koncentrera handläggningen. Det skulle vara svårare att genomföra arbetsarrangemangen om godkännandet av lagändringen inföll under semesterperioden.

Den föreslagna lagändringen förutsätter ändringar i systemet för handläggning av allmänt stöd för att ansökningar som kommer in efter det att ändringen har godkänts ska kunna behandlas korrekt. Till sin omfattning är systemändringarna ganska små.

Folkpensionsanstalten bedömer att beaktandet av partiell förtida ålderspension som inkomst vid behovsprövningen av allmänt stöd tillfälligt ökar antalet ändringssökande. Eftersom den föreslagna ändringen träder i kraft den 1 maj 2026, men inverkar retroaktivt från och med den 1 maj 2026, hinner en del av sökandena få ett beslut om att den partiella förtida ålderspensionen ska beaktas som inkomst vid behovsprövningen, även om pensionen enligt den föreslagna lagändringen slutligen inte kommer att påverka beloppet av det allmänna stödet. Folkpensionsanstalten kan rätta det överklagade beslutet först efter det att lagändringen har godkänts, om villkoren i övergångsbestämmelsen uppfylls. Innan lagändringen godkänns ska besvaren lämnas till besvärsnämnden för social trygghet för behandling.

Innan lagändringen träder i kraft förutsätter den att Folkpensionsanstalten utbildar handläggningsspecialister samt utarbetar besluts- och meddelandemallar. På grund av ändringens begränsade omfattning är arbetsmängden till denna del rätt liten.

Det konstateras att den partiella förtida ålderspensionens inverkan på det allmänna stödet redan våren 2026 har lett till kontakter med Folkpensionsanstaltens telefonservice. Antalet kontakter kommer sannolikt att öka ytterligare när lagstiftningen om allmänt stöd har trätt i kraft och Folkpensionsanstalten börjar meddela beslut om allmänt stöd i vilka partiell förtida ålderspension har beaktats som inkomst vid behovsprövningen. Innehållet i den föreslagna lagändringen och konsekvenserna för personens egen situation föranleder också behov av rådgivning. Antalet kontakter bedöms förbli högt tills lagändringen har godkänts och Folkpensionsanstalten har gjort de retroaktiva ändringar som krävs i besluten om allmänt stöd.

En ändring som tillämpas retroaktivt och som endast gäller en del av mottagarna av partiell förtida ålderspension förutsätter att Folkpensionsanstalten kommunicerar på rätt sätt och i rätt tid. Folkpensionsanstalten har börjat informera om ändringen genast när social- och hälsovårdsministeriet meddelade att beredningen av lagändringen inleds. Folkpensionsanstalten följer hur lagberedningen framskrider och informerar aktivt sina kunder om hur behandlingen av ärendet framskrider.

Folkpensionsanstalten bör även efter det att den i ikraftträdandefasen gjort de retroaktiva ändringarna utreda beslutsdagen för den partiella förtida ålderspensionen hos de nya sökande av allmänt stöd som får pensionen i fråga. Arbetet med att utreda beslutsdagen faller bort när målgruppen för propositionen har gått i ålderspension.

5 Alternativa handlingsvägar

Syftet med propositionen är att trygga försörjningen under arbetslöshetstiden för sådana personer som får allmänt stöd och som har beslutat att gå i partiell förtida ålderspension innan republikens president den 16 januari 2026 stadfäste lagen om allmänt stöd så att den träder i kraft den 1 maj 2026 och det har funnits kännedom om hur den partiella förtida ålderspensionen påverkar nivån på det allmänna stödet. Om den föreslagna ändringen också gällde de personer som har fått ett positivt beslut om partiell förtida ålderspension den 16 januari 2026 eller därefter, skulle en arbetslös arbetssökande, om han eller hon så önskade, genom pensionen kunna minska behovsprövningen av det allmänna stöd som personen beviljas. Då uppnås inte propositionens syfte och alternativet förverkligar över huvud taget inte syftet med den allmänna behovsprövningen, alltså att personen ska trygga sin försörjning under arbetslöshet med sina övriga inkomster.

Under beredningen har man som ett alternativt genomförandesätt bedömt möjligheten att ändra arbetspensionslagarna så att partiell förtida ålderspension skulle kunna återkallas senare än inom tre månader från den dag då beslutet meddelades eller att pensionen skulle kunna återkallas vid önskad tidpunkt, till exempel när arbetslösheten börjat. Om pensionen skulle kunna återkallas senare än för närvarande, vore beloppet av den pension som återkrävs större än för närvarande, vilket beroende på personens ekonomiska situation kunde leda till försörjningsproblem eller till och med betalningsoförmåga med utsökning som följd. I synnerhet kan de som får allmänt stöd, om arbetslösheten fortsätter länge, hamna i en svår ekonomisk ställning till följd av långa återkravstider. Enligt den gällande lagstiftningen är det inte möjligt att återkalla partiell förtida ålderspension. Om partiell förtida ålderspension skulle kunna återkallas vid önskad tidpunkt, så att pensionen inte återkrävs utan beräknas på nytt, vore ändringarna i arbetspensionssystemen och verkställigheten betydande och innebära att verkställigheten blir komplicerad. Konsekvenserna skulle sträcka sig också till folkpensionssystemet. Storleksklassen på de nämnda konsekvenserna var olika beroende på om ändringen av arbetspensionslagarna skulle gälla alla som fått partiell förtida ålderspension eller endast en viss grupp av personer, såsom arbetslösa mottagare av partiell förtida ålderspension. På grund av de konsekvenser som beskrivs här ovan ansågs en ändring av arbetspensionslagarna inte vara det mest ändamålsenliga sättet att främja propositionens syfte.

6 Remissvar

Utkastet till regeringsproposition var på remiss den 18 maj–7 juni 2026. Utlåtanden begärdes bland annat av de centrala ministerierna, de högsta laglighetsövervakarna, kommunerna och Kommunförbundet, sysselsättningsområdena, Pensionsskyddscentralen, Folkpensionsanstalten, Ålands landskapsregering och de myndigheter som ansvarar för sysselsättningstjänster på Åland samt av de centrala arbetsmarknadsorganisationerna och vissa andra intresseorganisationer.

Inom den utsatta tiden lämnades 15 utlåtanden in. Fyra av dem som lämnade utlåtande ansågs vara enskilda personer.

Utlåtanden lämnades av Akava ry, Pensionärsförbundens intresseorganisation PIO rf, Pensionsskyddscentralen, Imatra stad, Folkpensionsanstalten, Keva, Pohjois-Karjalan Työttömät ry, SOSTE Finlands social och hälsa rf, STTK rf, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf och Norra Mellersta Finlands sysselsättningsområde.

Justitieministeriet, finansministeriet, försäkringsdomstolen, Finlands näringsliv rf, Lojo stad, Institutet för hälsa och välfärd, Työeläkevakuuttajat TELA – Arbetspensionsföräkrarna TELA

ry och Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf meddelade att de inte har något att yttra i ärendet.

Av remissinstanserna ansåg Pensionsskyddscentralen och Keva att den föreslagna ändringen också bör gälla partiella förtida ålderspensioner som börjat före ikraftträdandet av lagen om allmänt stöd. Även Pensionärsförbundens intresseorganisation PIO rf och Pohjois-Karjalan Työttömät ry understödde detta alternativ i sina yttranden.

Av remissinstanserna föreslog Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf och STTK rf samt Pohjois-Karjalan Työttömät ry att partiell förtida ålderspension inte alls ska beaktas som inkomst vid behovsprövning av allmänt stöd. Också Keva och Pensionärsförbundens intresseorganisation PIO rf understödde detta alternativ i sina yttranden.

Av remissinstanserna understödde Akava ry och SOSTE Finlands social och hälsa rf samt Pensionärsförbundens intresseorganisation PIO rf i sina yttranden en ändring av behovsprövningen av allmänt stöd i fråga om personer som får partiell förtida ålderspension.

Imatra stad och Norra Mellersta Finlands sysselsättningsområde understödde i sina yttranden den föreslagna ändringen.

När det gäller remissvaren om datumet för den föreslagna ändringen, den 16 januari 2026, konstateras följande. Riksdagen godkände den 16 december 2025 de lagförslag som ingick i regeringens proposition RP 112/2025 rd (RSv 172/2025 rd – RP 112/2025 rd). Republikens president stadfäste den 16 januari 2026 lagen om allmänt stöd så att den träder i kraft den 1 maj 2026. En pensionstagare kan på ansökan återkalla en partiell förtida ålderspension inom tre månader från det att beslutet om beviljande av pensionen meddelades, och också efter återkallandet kan pensionstagaren om han eller hon så önskar ansöka om partiell förtida ålderspension senare på nytt. Den centrala skillnaden mellan dels det allmänna stödet, dels den grunddagpenning och det arbetsmarknadsstöd som gällde fram till den 30 april 2026 är att det allmänna stödet är behovsprövat för alla stödtagare och att de bestämmelser om behovsprövning av det allmänna stödet som trädde i kraft den 1 maj 2026 inte avviker från de inkomster som ska beaktas vid behovsprövningen av arbetsmarknadsstöd när det gäller vilka olika inkomstslag som beaktas. Behovsprövningen av allmänt stöd föreslogs ha det ovan angivna innehållet redan vid remissen 2025 samt i regeringens proposition RP 112/2025 rd, vars lagförslag riksdagen godkände den 16 december 2025. I avsnitt 6.2, Utlåtandena om förslaget till lagen om allmänt stöd, i regeringens proposition RP 112/2025 rd konstateras det att Servicefacket PAM rf i sitt utlåtande ansåg att behovsprövningen inte ska utsträckas till personer som får partiell förtida ålderspension, och detta remissvar gav inte anledning att ändra propositionen. Remissvaren om tillämpningen av datumet för den föreslagna ändringen gav inte anledning att ändra propositionen.

Pensionsskyddscentralen föreslog i sitt yttrande att till lagens ikraftträdandebestämmelse ska fogas lagen om ortodoxa kyrkan (985/2006) och landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar om pension för den offentliga sektorn (Ålands författningssamling 2016:76). Keva understödde i sitt yttrande Pensionsskyddscentralens förslag. Propositionen har kompletterats utifrån detta remissyttrande.

Folkpensionsanstalten konstaterade i sitt yttrande att förslaget är tydligt med avseende på hur ändringarna ska genomföras. Folkpensionsanstalten framförde i sitt yttrande att den partiella förtida ålderspensionens inverkan dessutom bör ses över hos de mottagare av partiell förtida ålderspension till vilka allmänt stöd inte har betalats på grund av de inkomster som beaktats vid behovsprövningen och att Folkpensionsanstalten även efter det att den i ikraftträdandefasen

gjort de retroaktiva ändringarna bör utreda beslutsdagen för den partiella förtida ålderspensionen hos de nya sökande av allmänt stöd som får pensionen i fråga. Propositionens avsnitt 4.2.2.5 har kompletterats med anledning av Folkpensionsanstaltens yttrande.

7 Specialmotivering

55 §. Ikraftträdande. Det föreslås att ett nytt moment fogas till paragrafen. I 8 mom. föreskrivs det att partiell förtida ålderspension enligt arbetspensionslagarna inte ska beaktas som inkomst vid behovsprövningen av allmänt stöd, om beslutet om partiell förtida ålderspension har meddelats före den 16 januari 2026. Här avses ett positivt beslut. Om en person har fått ett positivt beslut om partiell förtida ålderspension före den 16 januari 2026 och han eller hon har återkallat pensionen den 16 januari 2026 eller därefter och ansökt om pension på nytt, gäller den föreslagna ändringen inte det allmänna stöd som betalas till honom eller henne.

8 Ikraftträdande

Det föreslås att lagen träder i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits, senast hösten 2026.

Lagen tillämpas på allmänt stöd som betalas från och med den 1 maj 2026. Det är motiverat att tillämpa ändringsförslaget från och med ikraftträdandet av lagen om allmänt stöd den 1 maj 2026 i syfte att trygga försörjningen för arbetslösa som får partiell förtida ålderspension. Den föreslagna tillämpningstidpunkten tryggar också en enhetlig och tydlig verkställighet från och med ikraftträdandet av lagen om allmänt stöd. Om tillämpningen av ändringsförslaget började först efter det att lagen har trätt i kraft, skulle det medföra en flera månader lång inkonsekvent och administrativt besvärlig övergångsperiod för lagen om allmänt stöd, eftersom behovsprövningen av allmänt stöd för en viss persongrupp skulle bestämmas på olika sätt före och efter ikraftträdandet av ändringsförslaget. Den föreslagna ändringen ska tillämpas endast när beslutet om partiell förtida ålderspension har meddelats före den 16 januari 2026. Genom övergångsbestämmelsen tryggas försörjningen under arbetslöshetstiden för sådana personer som får allmänt stöd och som har beslutat att gå i partiell förtida ålderspension innan republikens president den 16 januari 2026 stadfäste lagen om allmänt stöd så att den träder i kraft den 1 maj 2026 och det således har funnits kännedom om hur den partiella förtida ålderspensionen påverkar nivån på det allmänna stödet.

9 Verkställighet och uppföljning

Social- och hälsovårdsministeriet informerar om antagandet och stadfästandet av lagen.

Det är möjligt att följa konsekvenserna av den föreslagna ändringen för användningen av det allmänna stödet och andra sociala förmåner genom Statistikcentralens statistik. Av Pensionsskyddscentralens statistik är det möjligt att följa hur personer som får inkomstrelaterad dagpenning och allmänt stöd ansöker om och beviljas partiell förtida ålderspension.

10 Förhållande till budgetpropositionen

Propositionen hänför sig till den andra tilläggsbudgetpropositionen för 2026. Propositionen har konsekvenser för moment 33.20.52 Statsandel till grundskyddet inom arbetslöshetsförmånerna i statsbudgeten. Förslaget ökar behovet av anslag under momentet med 1,4 miljoner euro år 2026, med 1,2 miljoner euro år 2027 och med 0,6 miljoner euro år 2028.

Kommunerna ersätts inte för den inverkan som denna proposition har på kommunernas finansieringsansvar för det allmänna stödet, eftersom de besparingar i kommunernas finansieringsansvar för allmänt stöd som behovsprövningen medfört inte heller minskades från kommunernas statsandelar på grund av den regeringsproposition som gällde allmänt stöd (RP 112/2025 rd). Ändringarna i behovsprövningen av det allmänna stödet har fortfarande en sammanlagd minskande effekt på kommunernas finansieringsansvar för det allmänna stödet.

11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Syftet med propositionen är att trygga försörjningen under arbetslöshetstiden för sådana personer som får allmänt stöd och som har beslutat att gå i partiell förtida ålderspension innan republikens president den 16 januari 2026 stadfäste lagen om allmänt stöd så att den träder i kraft den 1 maj 2026 och det således har funnits kännedom om hur den partiella förtida ålderspensionen påverkar nivån på det allmänna stödet.

Vid bedömningen av de föreslagna bestämmelserna är 6 § (jämlighet) och 19 § (rätt till social trygghet) i grundlagen av betydelse.

Enligt 6 § 1 mom. i grundlagen är alla lika inför lagen. Bestämmelsen uttrycker inte bara ett krav på rättslig jämlighet utan också tanken på faktisk jämställdhet. I bestämmelsen ingår ett förbud mot godtycke och ett krav på enahanda bemötande i likadana fall (RP 309/1993 rd, s. 46). Jämlighetsbestämmelsen gäller också lagstiftaren. Människor eller grupper av människor kan inte godtyckligt genom lag försättas i en gynnsammare eller ogynnsammare ställning än andra. Jämlighetsbestämmelsen förutsätter dock inte att alla människor ska bemötas lika i alla avseenden, om inte de förhållanden som inverkar på ärendet är lika. Jämlighetsaspekter spelar en viss roll såväl när människor ges förmåner eller rättigheter genom lag som när de påförs skyldigheter. Samtidigt är det typiskt för lagstiftningen att den på grund av ett visst godtagbart samhälleligt intresse behandlar människor olika bland annat för att främja faktisk jämlighet (RP 309/1993 rd, s. 46/II, se även GrUU 31/2014 rd, s. 3/I). Grundlagsutskottet har i praktiken på etablerat sätt ansett att likställighetsprincipen inte får innebära stränga gränser för lagstiftarens prövning när en lagstiftning som avspeglar den rådande samhällsutvecklingen eftersträvas (se till exempel GrUU 102/2022 rd, stycke 5, GrUU 2/2011 rd, s. 2/II, GrUU 64/2010 rd, s. 2).

Enligt 6 § 2 mom. i grundlagen får ingen utan godtagbart skäl särbehandlas bland annat på grund av ålder, hälsotillstånd eller handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. Enligt grundlagsutskottets vedertagna praxis är de krav som ska ställas på godtagbart skäl för särbehandling höga då särbehandlingen baserar sig på de i diskrimineringsförbudet avsedda orsakerna som hänför sig till personen (GrUU 68/2022 rd, stycke 5). De godtagbara skälen måste enligt utskottets praxis stå i ett sakligt och nära samband med lagens syfte (se till exempel GrUU 44/2010 rd, s. 6). Särbehandlingarna i fråga om personer får inte vara godtyckliga och skillnaderna får inte bli oskäligen (se till exempel GrUU 57/2016 rd, GrUB 11/2009 rd s. 2, GrUU 60/2002 rd, s. 4 och GrUU 18/2006 rd, s. 2).

Den ändring som föreslås i behovsprövningen av allmänt stöd påverkar på olika sätt de mottagare av allmänt stöd som får partiell förtida ålderspension. Partiell förtida ålderspension ska enligt vad som föreslås inte beaktas som inkomst vid behovsprövningen av allmänt stöd, om beslutet om beviljande av partiell förtida ålderspension enligt arbetspensionslagarna har meddelats före den 16 januari 2026. De som före nämnda tidpunkt har ansökt om partiell förtida ålderspension och de som fått pensionsbeslut har inte haft kännedom om hur den nämnda pensionen påverkar det allmänna stödet med beaktande av att republikens president stadfäste lagen om allmänt stöd den 16 januari 2026 så att den träder i kraft den 1 maj 2026. Den ändring som föreslås i propositionen gäller inte en person som har fått ett beslut om partiell förtida

ålderspension den 16 januari 2026 eller därefter, varvid personen, om han eller hon så önskat, har kunnat återkalla pensionen inom tre månader från det att beslutet meddelades i enlighet med de normala reglerna för återkallande. Med beaktande av ovannämnda omständigheter anses förslaget inte bli problematiskt med tanke på 6 § i grundlagen.

Den föreslagna ändringen i fråga om behovsprövningen av det allmänna stödet bedöms gälla fler män än kvinnor. Detta bedöms bero på att andelen arbetslösa av dem som tar ut partiell förtida ålderspension är större bland män än bland kvinnor. Ändringen riktar sig rätt jämnt till alla över 60 år, vilket bedöms bero på att partiell förtida ålderspension ofta börjar tas ut så snart det är möjligt. Ändringen anses inte vara problematisk med tanke på 6 § i grundlagen i fråga om dess köns- och ålderskonsekvenser.

Den föreslagna ändringen i behovsprövningen av allmänt stöd tryggar de arbetslösa arbetssökandes grundläggande försörjning och följaktligen också den grundläggande försörjningen för personer med funktionsnedsättning som är arbetslösa arbetssökande. Den föreslagna ändringen anses trygga de rättigheter som i 6 § i grundlagen tryggats för personer med funktionsnedsättning och genomföra de skyldigheter i FN:s konvention om rättigheterna för personer med funktionsnedsättning, vilka är bindande för Finland.

Enligt 19 § 1 mom. i grundlagen har alla som inte förmår skaffa sig den trygghet som behövs för ett människovärdigt liv rätt till oundgänglig försörjning och omsorg. I 2 mom. i samma paragraf föreskrivs det att var och en genom lag ska garanteras rätt att få sin grundläggande försörjning tryggad vid arbetslöshet, sjukdom, arbetsoförmåga och under ålderdomen samt vid barnafödelse och förlust av en försörjare.

Med stöd av 19 § 2 mom. i grundlagen ska var och en genom lag garanteras rätt att få sin grundläggande försörjning tryggad bland annat vid arbetslöshet. Bestämmelsen förutsätter att lagstiftaren garanterar var och en som behöver grundläggande försörjning en subjektiv rätt till den trygghet som det allmänna genom lag är skyldigt att ordna. Den sociala tryggheten är förknippad med vissa sociala risksituationer som nämns i bestämmelsen, men också med respektive lagbestämmelser om bidragskriterier, behovsprövning och procedurer (RP 309/1993 rd, s. 74, bland annat GrUU 55/2016 rd, s. 3, och GrUU 48/2006 rd, s. 2). Systemen för grundläggande försörjning bör vara så täckande att inga grupper lämnas utanför systemen och därmed blir lidande (RP 309/1993 rd, s. 75/I, GrUU 48/2006 rd, s. 2, GrUU 6/2009 rd, s. 7/II). Utkomstskyddet för arbetslösa utgör en sådan grundläggande försörjning som avses i 19 § 2 mom. i grundlagen, och genom lagen om utkomstskydd för arbetslösa tillgodoses den rätt att vid arbetslöshet få sin grundläggande försörjning tryggad som enligt grundlagen ska garanteras var och en (se till exempel GrUU 25/2013 rd).

Grundlagsutskottet har i sin utlåtandep Praxis ansett att rätten till en orsaksbaserad förmån enligt 19 § 2 mom. i grundlagen, till exempel utkomstskydd för arbetslösa, är det primära alternativet jämfört med tryggandet av oundgänglig försörjning enligt 1 mom.

Av arbetslöshetsförmånerna är det allmänna stödet och den inkomstrelaterade dagpenningens grunddel sådana förmåner som avses i 19 § 2 mom. i grundlagen.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande GrUU 41/2025 rd — RP 112/2025 rd konstaterat att den föreslagna regleringen avviker från den gällande lagstiftningen särskilt på så sätt att det allmänna stödet är helt behovsprövat. Enligt förarbetena till reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna har det skydd som avses i 19 § 2 mom. i grundlagen samband med vissa livssituationer som räknas upp och med de förutsättningar för att erhålla förmånerna som för varje enskilt fall regleras i lag. Bestämmelsen i grundlagen hindrar dock inte att också

bestämmelser om behovsprövning kan tas in i systemet (RP 309/1993 rd, s. 74/II, GrUB 25/1994 rd, s. 10–11). Grundlagsutskottet har i enlighet med detta ansett det möjligt att behovspröva arbetsmarknadsstödet (GrUU 46/2002 rd, s. 5) och föreskriva att folkpensionen i sin helhet ska vara en pensionsavhängig grundskyddsförmån (GrUU 12/1995 rd, s. 2/II). Grundlagsutskottet anser att behovsprövningen i den i regeringens proposition RP 112/2025 rd föreslagna regleringen kan anses problemfri med avseende på 19 § 2 mom. i grundlagen.

Den föreslagna ändringen i behovsprövningen av allmänt stöd tryggar den i 19 § 2 mom. i grundlagen avsedda försörjningen under arbetslöshetstiden för sådana personer som får allmänt stöd och som har beslutat att gå i partiell förtida ålderspension innan republikens president den 16 januari 2026 stadfäste lagen om allmänt stöd så att den träder i kraft den 1 maj 2026 och det således har funnits kännedom om hur den partiella förtida ålderspensionen påverkar nivån på det allmänna stödet.

Den föreslagna ändringen i behovsprövningen av allmänt stöd kan minska behovet av allmänt bostadsbidrag och utkomststöd.

Den föreslagna ändringen anses inte vara problematisk med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna.

Regeringen anser att propositionen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av 55 § i lagen om allmänt stöd

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 55 § i lagen om allmänt stöd (48/2026) ett nytt 8 mom. som följer:

55 §

Ikraftträdande

Sådan inkomst enligt 16 § i denna lag som ska beaktas vid behovsprövning av allmänt stöd är inte partiell förtida ålderspension enligt lagen om pension för arbetstagare, lagen om pension för företagare (1272/2006), pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016), lagen om ortodoxa kyrkan (985/2006), landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar om pension för den offentliga sektorn (Ålands författningssamling 2016:76), lagen om sjömanspensioner (1290/2006) och lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006), om beslut om partiell förtida ålderspension har meddelats före den 16 januari 2026.

Denna lag träder i kraft den 20 . Lagen tillämpas från och med den 1 maj 2026.

Helsingfors den 25 juni 2026

Statsminister

Petteri Orpo

Minister för social trygghet Karoliina Partanen